

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Devarim

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9976

שקצו ויתעבו ותקעבו כי חרם
 ד הוא פ א כל המצוה אשר אנכי
 מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיון
 ורביכם ובאתם וירשתם את הארץ אשר
 נשבע יהוה לאבותיכם ב וזכרת את כל
 דבר אשר הוסיף יהוה אלהיך וזה ארבעים
 שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת
 את אשר בלבבך תשמור מצותו אם
 לא ג ויענף וירעבך ויאכלך את הפן
 אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך למען
 הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם
 כי על כל מוצא פי יהוה יחיה האדם
 ד שמתך לא בלטה מעליך ורגלך לא
 בצקה וזה ארבעים שנה ה וידעת עם
 לבבך כי באשר יסור איש את בנו יהוה
 אלהיך מוסרך ז ושמרת את מצות יהוה
 אלהיך ללכת בדרכיו וליראה ארו
 ז כי יהוה אלהיך מביאה אל ארץ טובה
 ארץ גחלי מים עינת ותהמת יצאים בבקעה
 זבקר ח ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה
 זרמון ארץ זית שמן ודבש ט ארץ
 אשר לא במסבגה תאכל בה לחם לא
 תחסר כל בה ארץ אשר אבניה ברזל
 ומחרתיך תחצב נחשת י ואכלת ושבעת
 וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטובה
 אשר נתת לך יא השמר לך פן תשכח
 את יהוה אלהיך לבלתי שמר מצותיו
 ומשפטיו וחקתיו אשר אנכי מצוה היום :

מצות ד

ב

מצות ח

שני

א כל תפקידתא די אנא מפקיד לך יומא
 דין תטרון למעבד בדיר דתיחון ותסגון
 ותיעלון ותרתון ית ארעא די קים י
 לאבנתכון : ב ותדבר ית כל אורחא די
 דברך י אלהך דין ארבעין שנין במדברא
 בדיר לעניותך לנסיותך למידע ית די בלבך
 תטר פקודותי אסלא : ג וענף ואכפינך
 ואוכלך ית מנא די לא ידעת ולא ידעון
 אבותך בדיר להודעותך ארי לא על
 לחמא בלחודוהי מתקיים אנשא ארי על
 כל אפקות מימרמן קדם יי חיי אנשא :
 ד בסותך לא אבליאת מנך ומסנך לא
 יחיפו דגן ארבעין שנין : ה ותדע עם
 לבך ארי במא דמליף גברא לבניה י אלהך
 מליף לך : ו ותטר ית פקודתא די אלהך
 למקד באורתך דתקנן קדמותי ולמדח
 יתיה : ז ארי י אלהך מעילך לארעא
 טבתא ארע גברא גחלין דמין מבויעי עינין
 ותהומין נפקין בבקעין ובטורין : ח ארע
 חטין וסערין וגופנין ותנין זרמונין ארעא
 דניתהא עבדן משחא ותיא עבדא דבש :
 ט ארעא די לא במסבגה תיבול בה
 לחמא לא תחסר כל מדעם בה ארעא די
 אבנהא ברזלא ומטותהא תפסול נחשא :
 י ותיכול ותשבע ותברך ית י אלהך
 על ארעא טבתא די יתב לך : יא אסתמר
 לך דילמא תתנשי ית דחלתא די אלהך
 בדיר דלא למטר פקודותי ודיעותי וקיימותי

רשמימין הינון : א כל תפקידתא וצנא תפקידכו וצנא דין תשרו למעבד מן בגלל דתיחון והיסגון ותעלון ותירשון
 עת ארעא תקיים : ב ותחיון דכריון גר כל ארעא דבבבכו : ג אלהכו דגו ארעאין שינו דבבבכו
 מן בגלל לסוגפכו ומן בגלל לגפיוכו למנדוע תמרון אחרו פקודו אין לא : ג וצניד וצבבבך ואינדך
 עת מנא דלא יבעתון ולא ידעון אבבבך מן בגלל
 להודעתך ארום לא על לחמא בלחודו חיי בר נשא
 ארום על כל מה דאתברי על מימרא ביי חיי בר נשא :

ירושלמי

ארום לא על מנוגא לבבלחודו :

ד בסותכו לא בלת מעילוי גושמיכו וריליכו לא תליבו מיחפיו דגו ארעאין שינו : ה ותנעו עשו
 בעינו ליבכו ארום היקמא דמסקר גבר עת גריה : ז אלהך מסקר יתכו : ז ותנטורון עת פקידתא ביי אלהכו
 למתך בארתו דתקנו קדמוי וקמדתל יתיה : ז ארום : אלהכו מעיל יתכו לצרעא משבבא בפירקא ארעא
 דנגדא נתליו דמינו צליליו פוכיעו עיננו חליו ותחומין
 דלא מיבישיו גפיון בבקעו ובמוריו : ח ארעא
 דמדיבא חניטיו ושעוריו ומלבבא גופיון דמנדיון נפיו
 תמר תל ותריף ומקפא תינו וריקניו אבע דמן ויחריא
 עכרין משעח ומן תומכיהא עכרין דבש : ט ארעא

ירושלמי

ארעא דמן וזיקתא עכרין משעח ובען חסדקא עכרין דובשא :

די אבנהא בריון בפירקלא וטוביא תמימין בנהשא :

דלא בתוסקתא תיקלון כה לחמא לא תחפר כל מדעם בה ארעא די חמימא גוריו גובו ברעו הי כפרולא ורתלמידתא
 שאילו שאילו מסימו בנהשא : י ותחיון זחיריו בנמו דאחרו אקליו ישבעיו הוון מוריו ומבבכו קדם : י
 אלהכו על כל ארי ארעא משבבא דיעב לבון : יא אספמרון לבון דילמא תחישו גר בחלקא ביי אלהכו

טו

רשי

(א) כל המצוה - כפשוטו"א אם התמלת כמזוה גמור אותה שאינה בקראת המצוה אלא על שם גומרה שנאמר (יהושע כד) זאת
 עמדות יוסף אשר ריצו בני ישראל ממזרים קברו כסס - והלא משה לכדו בתעסק בהם להעלותם אלא לפי שלא הספיק לגומרה גמורה
 ישראל בקראת על שם (ב) החשמור כזוחיו - שלא תנסה ולא תזהיר אחריו : (ד) שמתוך לא בלחוד - עכני כבוד
 סיועם כמסותם ומנהיגים אותם כמין כלים מנהיגים ואף קטניהם כמו שהיו גדלים היה גדל לכושן עמהם כלכוש היה שלמותם שגדל עמו :
 לא בצקה - לא נפתה ככף כדרך הולכיהם שגלויים כפומות : (ה) זית שמן - זיתים

באר רחובות דקדוקי רשי

הדיון הוילמכתם ויהממם רק שכבר על הלשון לכטא שלש אותיות דומות ורובות לכן השמיט הכתוב מ"ם אחמצית השורש ונשאר ויהמם
 בולו קמק אכל ויהמם גלגל עגלתו דישיצה דלא הוירך שם לשימוט מ"ם אותם נשאר השורש כשלמות ויהמם קמק
 ופתס כדיון כל פצל שלש אותיות שרשיות :

הוצרבת

רשבים

יאטר וצנא את סגדי כלאווישבה ואת בערותיה : (כ) למען ענותך - וזו עינוי שאין פת כפלך ומיך תלוים למרום ככליוס :
 (י) כיה אלהיך מביחך אל ארץ טובה וגו' ולכסוף ורס לככדו שכח - לכך חיי ענק לזכור את הדרך וספוק נרכך מממים - יודעת
 בייכלא כח ינבר ליש : (ט) אשר לא במסכות תחלכה למס כלומר לא תחלפת מריבה בדרך עניומפן - מהרי מלכד הפטה
 והשורה שכול למס יביה קך נפון ומלכה ורשון וגו' ודכס תמרים מהם מתוקים :

מבבל יופי

ח (ג) על הלחם - ענינו כלל לכל מאכל וזה על
 הלחם לברוזהורגל הלשון הוזה על הלחם יורר
 משאר המאכלים לשישה הוא עקר מאכל האדם : (ד) לא
 בצקה - לא יחש מאכלי מעלה והוא מעמן בצק כי בכלורת
 והמבעל יבעק הורגל במיט : (ה) (עם לבקך) - בים

ירושלמי

יב פן תאכל ושבעת ובתים טבים תבנה
 וישבת : יג ובקרה וצאנה ירבין וכסף
 וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה : יד
 ורם לבבך ושכחת את יהוה אלהיך המוציא
 מארץ מצרים מבית עבדים : טו המוליכה
 במדבר הנדל והנולא נחש שרף ועקרב
 וצמאון אשר אין מים המוציא לך מים
 מצור החלמיש : טז המאכלה מן במדבר
 אשר לא ידעון אבתה למען עתה ולמען
 נסחה להיטבה באחריתך : יז ואמרת
 בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל
 הזה : יח וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא
 הנתן לך כח לעשות חיל למען הקים את
 בריתו אשר נשבע לאבתה ביום הורה :
 פ יט והיה אם שכחת שכח את
 יהוה אלהיך והלכת אחרי אלהים אחרים
 נעברתם והשתחית להם העדתי בכם היום
 כי אבד תאבדון : כ כגוים אשר יהוה
 מאביד מפניכם בן תאבדון עקב לא תשמעון
 בקול יהוה אלהיכם : פ א שמע
 ישראל אתה עבר היום את חירון לבא
 לרשת גוים גדלים ועצמים ממך עדים
 גדלת ובצרת בשמים : ב עס גדול ורם
 בני ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמועת
 מי יחיצב לפני בני ענק : ג ונדעת היום
 כי יהוה אלהיך הוא העבר לפניך אש
 אכלה הוא ישמידם והוא וכניעם לפניך
 והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר יהוה

לך

די אגא מפקיד לך יומא דין : יב דילמא
 תיכול ותשבע ובתין שפירין תבני ותחיב :
 יג ותורך ועגך יסניון לך וכספא וזהבא
 יסני לך וכל די לך וסני : יד ויריס לבך
 ותתנשי ית דחלתא דיי אלהך דאפקך
 מארעא דמצרים מבית עבדותא :
 טו דנבךך במדברא רבא ודחילא אתר
 דחיון קליו ועקרבין ובית צחונא אתר דלית
 מנא דאפיק לך מנא מטנרא תקיפא :
 טז דאוקלך מנא במדברא דלא ידעו
 אבהתך גדיל לעניותך ובדיל לנסיותך
 לאושבא לך בסופך : יז ותימר בלבך
 חילי ותקוף ידי קנולי ית נכסאי האליון
 יח ותדבר ית דיי אלהך ארי הוא יהיב
 לך עיצה למקני נכסין בדיל לקימא ית
 קמיה די קים לאבהתך כיומא דין :
 יט ויהי אם אתנשאה תתנשי ית דחלתא
 דיי אלהך ותהך בטר טעות עממיא ותפלחיון
 ותסגוד ליהוה אסיהדי בכוון יומא דין ארי
 מיבד תיבדון : כ בעממיא די יי מוביד מן
 קדמיכון בן תבדון חכה דלא קבילתון
 במימרא דיי אלהכון : א שמע ישראל
 אתועבר יומא דין ית ירדנא למיעל למינת
 עממין רברבין ותקיפין מך קרוין רברבן
 וכריבן עד צית שמאי : ב עס רב ותקיף
 בני נכריא די את ידעת ואת שמעת מן ויכול
 למינקס קדם בני נכריא : ג ותידע יומא
 דין ארי יי אלהך הוא דעבר קדמך מימריח
 אישא